PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Päättäjät katsovat varmaankin siihen, että museon ylläpito aiheuttaa kustannuksia, eivätkä kävijämäärät ole riittävän suuria. **TUTKIJA JANNE KAUPPINEN**

14.10.13

Aurinko nousee

Helsingissä kello 7.57
ja laskee kello 18.14
Oulussa kello 8.08
ja laskee kello 17.59
Utsjoella kello 8.20
ja laskee kello 17.34

Päivän sana

14.10. Palvelijat menivät ja keräsivät kaikki, jotka he tapasivat, niin pahat kuin hyvät, ja häähuone täyttyi aterialle tulleista. Matt. 22:10
15.10. Jo ennen kuin sinä synnyit maailmaan, minä pyhitin sinut omakseni ja määräsin sinut kansojen profeetaksi. Jer. 1:5

Nimipäiviä

Tänään maanantaina: Elsa, Else, Elsi
Huomenna tiistaina: Helvi, Heta

Mietelause

Minkä verran talvipäivänä (14.10) on lehtiä puussa, sen verran suvipäivänä (14.4.) on lunta maassa.
Vanhaa ajantietoa Nousiaisista

KARI SALONEN

Pirkko Hämäläisen yritys Vuohelan Herkku valmistaa gluteenittomia leivonnaisia.

Vuoden yrittäjänainen tähtää Venäjälle

Vuoden yrittäjänainen -palkinto on myönnetty hartolalaiselle **Pirkko Hämäläiselle**.

Hämäläinen omistaa Vuohelan Herkku Oy -yrityksen, joka valmistaa gluteenittomia leivonnaisia.

Hämäläinen on entinen maatalon emäntä. Hän ryhtyi kehittelemään itselleen sopivia tuotteita sairastuttuaan keliakiaan.

Palkinnon myöntäjien mukaan Hämäläinen on noussut erikoisalallaan valtakunnalliseksi gluteenittomien tuoretuotteiden markkinajohtajaksi.

”Omakohtainen keliakia on myös pitänyt huolen tarkasta tuotekehityksestä, jossa mausta ei tingitä.”

Nyt yritys kartoittaa mahdollisuuksia viedä gluteenittomia tuotteita Venäjän markkinoille.

MT

Mielenterveyspalkinto Markku Ojaselle

Kirjailija, psykologian emeritusprofessori ja yhteiskunnallinen keskustelija **Markku Ojanen** on saanut Suomen Mielenterveysseuran vuoden 2013 valtakunnallisen mielenterveyspalkinnon.

Markku Ojanen on tehnyt pitkän ja ansiokkaan uran hyvinvoinnin ja positiivisen psykologian edistämisessä. Ojanen on käsitellyt onnellisuutta ja henkistä hyvinvointia lukuisissa kirjoissaan ja artikkeleissaan.

Ojanen vieroksuu sairauskäsitteen laajentamista kuvaamaan kaikkea sellaista, mikä elämässä on vaikeaa, erilaista tai poikkeavaa. Kilpailun ja tuloksen teon nostaminen elämän keskipisteeksi huolestuttaa Ojasta.

Hiljattain julkaistussa kirjassaan Murra onnellisuuden esteet Ojanen kiteyttää, että onnellisuus ei ole vain elämän huippuhetki, vaan kyse on pitkäaikaisesta elämän perustilasta ja elämänasenteesta.

Suomen Mielenterveysseura on jakanut mielenterveyspalkintoa vuodesta 1994 lähtien.

MT

LUKENUT MIES

Käsityksiä vallanpitäjistä

Presidentin vallankäyttö on Suomen kansalle ehtymätön innoituksen lähde. Jokaisella on presidenttien sarjassa joku suosikki. Risto Ryti -seuran juhlakirja tarjoaa kunkin toiminnan periaatteista ja käytännöstä viipaleen.

Luonnollisesti ja valitettavasti esitelmäsarjan pohjalta toimitettu kirja on epätasainen. Täysipainoisimman kohtelun saavat edistyspuolueen presidentit, Jukka Kekkosen K.J. Ståhlberg ja Henrik Meinanderin Risto Ryti. Lauri Kr. Relanderista hiljattain laajan elämäkerran julkaissut Erkki Vasara otsikoi osuvasti: ”Hän teki parhaansa, mutta mihin se riitti”.

Raimo Väyrysen pohdinnat Martti Ahtisaaresta syventävät selvästi virallisen imarteluelämäkerran kuvaa. Eversti Pekka Visurin marsalkka Mannerheim tuntuu Juhani Suomen elämäkerran jälkeen vaatimattomalta. P.E. Svinhufvudia (kok.), Kyösti Kalliota (kesk.) ja Mauno Koivistoa (sd.) tarkastelevat omat tutkijat turvallisesti sisältä.

Timo J. Tuikka tarkastelee Urho Kekkosta nuorin silmin ja rajoituksin. Teija Tiilikaisen Tarja Halosen kohdalla purkautuu Nato-puolueen katkera kauna. Toimittaja Unto Hämäläisen Sauli Niinistö on luonnollisesti eturivin valtiomies.

Epäoikeudenmukaisimmin kohdellaan J. K. Paasikiveä. Lasse Lehtinen lukee ja jättää lukematta Paasikiven päiväkirjoja kuin piru raamattua. Kuin keskiajan inkvisiittori hän katkoo totuudelta jäseniä saadakseen sen sopimaan ennalta höyläämäänsä pakettiin.

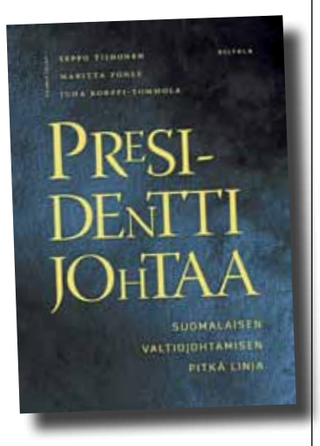

Paasikivi itse puuskahti moisille yksinkertaistajille, että historia ei ole yksiraiteinen junarata vaan monenlaisten teiden risteilyä.

PEKKA ALAROTU

Presidentti johtaa. Suomalaisen valtiojohtamisen pitkä linja. Toimittaneet Seppo Tiihonen, Maritta Pohls ja Juha Korppi-Tommola. 360 sivua. Siltala.

Eläinystäviä on kuvattu monella tavalla

Tuttuja hahmoja on syntynyt niin viivoista kuin muttereistakin.

PEKKA FALI

Arja Jäppisen Prinssikö? saa hymyn katsojan suupieleen. Taustalla Esa Riipan Requiem, Pentti Junnon Linnunpäästäjä ja Seija Toivola-Kosken Aamu.

Timo Heinon Muumioidut työläiset.

Tutkija Janne Kauppisen takana on Pirkko Lepistön teos Ystäväni ja minä sekä Erik Enrothin öljyvärityö Hummeri.

OULU (MT)

Arja Jäppisen pronssiteos ”Prinssikö?” on varmaankin O. Jauhiaisen museoon kootun Iloiset eläinystävämme -näyttelyn hauskimpia. Myös **Pirkko Nukarin** arvokkaasti asteleva ”Kukko tuulessa” kerää katseita.

Eläintä voi kuvata perinteisesti maalaten, valokuvaten tai vaikkapa muttereista ja ruuveista kokoamalla.

Tutkija **Janne Kauppinen** kertoo, että Oulun taidemuseon 4 000 teoksen kokoelmassa on paljon eläinaiheisia teoksia. Niistä otettiin näyttelyyn mukaan niitä, joka sopivat koko perheen katsottaviksi.

Teokset ovat enimmäkseen tekijöiltä, joilla on yhteys Pohjois-Suomeen. Heistä tunnetuin juuri nyt on varmaankin Oulussa kasvanut **Hannu Väisänen**. Mukana on kuitenkin työt myös **Outi Heiskaselta** ja **Erik Enrothilta**.

Vain yksi töistä, **Perttu Saksan** vangittua apinaa kuvaava värivedos kuvaa eläinten kärsimystä. **Timo Heinon** ”Muumioidut työläiset” -teoksessa on akryylipohjalle mehiläisvahalla liimattuja kuolleita mehiläisiä.

Muuten työt kertovat yleensä hauskoista ja iloisista eläimistä.

Lapset museoon

Museosihteeri **Raija Raitio** sanoo Kiimingin koululaisten olevan siinä onnellisessa asemassa, että museo on aivan naapurissa. Sekä ala- että yläkoulu ja lukio ovat vain pienen kävelymatkan päässä.

Koulut myös käyttävät museota hyväkseen ja pääsevät vierailemaan siellä myös silloin, kun museo on muilta suljettu.

Iloiset eläinystävämme -näyttelyynkin kuuluu lasten ja nuorten työpaja, jossa tehdään eläinanimaatioita Ipadeilla.

Museon kohtalo avoin

Eläinaiheinen näyttely jatkaa Oulun taidemuseon ja O. Jauhiaisen museon yhteistyötä. Kiimingin liittyminen osaksi uutta Oulua nosti kuitenkin esiin myös uhkan O. Jauhiaisen museon sulkemisesta.

”Päättäjät katsovat varmaankin siihen, että museon ylläpito aiheuttaa kustannuksia, eivätkä kävijämäärät ole riittävän suuria”, Kauppinen arvelee.

Jos museo lakkautetaan, kulttuuritarjonta Kiimingissä heikkenee. O. Jauhiaisen töitäkään ei saada yhtä näyttävästi esille missään muussa tilassa.

Akateemikko, kuvanveistäjä **Oskari Jauhiainen** (1913–1990) oli realistisen perinteen jatkaja. Tuotannon keskeisimmän osan muodostavat monumentaaliveistokset. Niitä voi nähdä muun muassa monilla sankarihautausmailla. Tunnetuin Jauhiaisen töistä on Mikael Agricola -patsas Turussa.

JOUKO RÖNKKÖ

Nykytaidetta 125 vuoden takaa

Sata vuotta sitten avattu Ateneumin taidemuseo juhlistaa parhaillaan 125-vuotista toimintaansa. Taideyhdistyksen kokoelma avattiin yleisölle 13. lokakuuta 1888.

Museon omista kokoelmista on nyt koottu 125 vuotta sitten tehtyä tai kokoelmaan hankittua silloista nykytaidetta.

125 vuotta sitten Helene Schjerfbeck viimeisteli Toipilas-maalaustaan, Akseli Gallen-Kallela työskenteli Pariisissa ja Pekka Halonen, Ellen Thesleff ja Väinö Blomstedt opiskelivat Suomen taideyhdistyksen piirustuskoulussa Ateneum-rakennuksessa.

Ateneumin avajaisten ajalta tunnetuimpia nyt esillä olevia klassikkoteoksia ovat Helene Schjerfbeckin Toipilas, Albert Edelfeltin Ruokolahden eukkoja kirkonmäellä, Akseli Gallen-Kallelan Ensi opetus ja Ferdinand von Wrightin Taistelevat metsot.

Näyttelyn yhtenä teemana on osoittaa, että myöhemmin hyväksi osoittautuva taide ei välttämättä saa tunnustusta omana aikanaan.

Tästä ovat esimerkkeinä Toipilas ja Ruokolahden eukot, joiden tekotapaa pidettiin aikanaan vääränä tai malleja epäsopivina suomalaisen kansanluonteen esittämiselle.

Mielenkiintoisinta on näyttelyn Schjerfbeck-kokonaisuus, joka nostaa Schjerfbeckin kokonaan omaan luokkaansa aikalaistensa joukossa.

MT

Fokus: Nykytaidetta 125 vuotta sitten. 22.3.2015 asti Ateneumin taidemuseossa Helsingissä.

VALTION TAIDEMUSEO, KUVATAITEEN KESKUSARKISTO / HANNU AALTONEN

Albert Edelfeltin Ruokolahden eukkoja kirkonmäellä (1887) -teoksen tekotapaa pidettiin aikanaan vääränä.

VALTION TAIDEMUSEO, KUVATAITEEN KESKUSARKISTO / ANTTI KUIVALAINEN

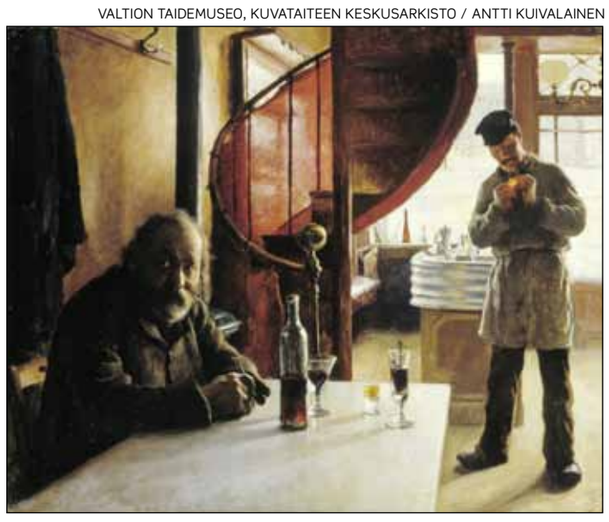

Eero Järnefelt: Ranskalainen viinikapakka (1888).

VALTION TAIDEMUSEO, KUVATAITEEN KESKUSARKISTO / PIRJE MYKKÄNEN

Akseli Gallen-Kallela: Ensi opetus (1887-1889).